

Sygn. akt **VIII Ua 45/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska (spr.)
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019r. w Gliwicach

sprawy z odwołania H. K. (K.)

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji odwołującego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 10 lipca 2018 r. **sygn. akt** VI U 218/17

1) oddala apelację;

2) przyznaje od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) powiększoną o 23% podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Grażyna Łazowska (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 45/18

UZASADNIENIE

Odwołujący H. K. domagał się zmiany decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

z 20 marca 2017r. przez zaliczenie go do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym.

W uzasadnieniu wskazał, że stan jego zdrowia jest znacznie gorszy niż ten ustalony przez komisję. Podniósł, że cierpi na zaawansowaną jaskrę w obu oczach, przy czym na lewe oko całkowicie nie widzi. Ma ogromne problemy w codziennym funkcjonowaniu wobec czego wydana decyzja jest dla niego krzywdząca.

Organ rentowy Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że u odwołującego nie stwierdzono niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz nie wymaga on w chwili obecnej niezbędnej stałej lub długotrwałej opieki i pomocy osób innych w celu pełnienia ról społecznych. Nadto zaznaczył, że okoliczność, iż odwołujący z pomocą wykonuje czynności samoobsługowe, nie oznacza, że potrzebuje opieki, co jest przesłanką kwalifikującą odwołującego do stopnia umiarkowanego.

Wyrokiem z 10 lipca 2018r. sygn. akt VI U 218/17 Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- w pkt 1 oddalił odwołanie,

- w pkt 2 przyznał od Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego w G. na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 180 zł plus 23% podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. orzeczeniem z 1 grudnia 2011r. zaliczył odwołującego H. K. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe.

W dniu 1 września 2016r. odwołujący złożył ponowny wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Orzeczeniem z 20 października 2016r. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. odmówił wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazując, że orzeczenie z 1 grudnia 2011r. nie straciło ważności. Wskazano, że z załączonej do wniosku dokumentacji medycznej oraz bezpośredniego badania lekarskiego przeprowadzonego przez lekarza – przewodniczącego składu orzekającego nie wynikało, aby doszło do pogorszenia stanu zdrowia odwołującego.

Odwołujący nie zgodził się z wydanym orzeczeniem i złożył od niego odwołanie.

Zaskarżonym orzeczeniem z 20 marca 2017r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G..

Celem ustalenia stopnia i okresu niepełnosprawności odwołującego oraz czy odwołujący wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji dopuszczono dowód z opinii biegłego sądowego okulisty.

Opinię lekarską z 18 sierpnia 2017r. wydała biegła sądowa specjalista chorób oczu D. Ś., która rozpoznała u odwołującego ślepotę oka lewego, jaskrę wąskiego kąta przesączania obu oczu, stan po operacji przeciwjaskrowej oka lewego, zaawansowaną neuropatię jaskrawą obu oczu, zaćmę wikłającą obu oczu, druzę tarczy nerwu wzrokowego obu oczu, częściowe tylne odłączenie ciała szklistego obu oczu. Biegła analizując przebieg choroby odwołującego wskazała, że obserwuje się progresję zmian jaskrowych u odwołującego, a dalszy przebieg choroby może być niekorzystny i doprowadzić do całkowitej ślepoty jednego widzącego oka prawego pomimo intensywnego leczenia. Biegła po analizie dokumentacji medycznej oraz badaniu odwołującego stwierdziła,

że odwołujący kwalifikuje się do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, podając symbol niepełnosprawności: 04-O. Niepełnosprawność powinna być uznana na okres 3 lat.

Odwołujący nie zgodził się z opinią biegłej. W piśmie z 6 marca 2018r. pełnomocnik odwołującego wskazał, że biegła wydając opinię w sprawie pozostawała w sprzeczności, albowiem z jednej strony zwróciła uwagę na bardzo złą kondycję zdrowotną wzroku odwołującego, natomiast z drugiej strony mimo wielkości schorzeń stwierdziła, że odwołujący kwalifikuje się do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Postanowieniem z 12 marca 2018r. dopuszczono dowód z opinii innego biegłego okulisty na okoliczność ustalenia stopnia i okresu niepełnosprawności odwołującego.

Drugą opinię w sprawie wydał 28 maja 2018r. biegły sądowy okulista Z. S., który na podstawie akt sprawy i dokumentacji medycznej podał, że odwołujący winien być zaliczony do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym na podstawie symbolu niepełnosprawności 04-O na okres 3 lat. Biegły podkreślił, że okres 3 lat jest okresem wystarczającym do dostrzeżenia ewentualnych progresji zmian w zakresie narządu wzroku u odwołującego. Wskazał także, że odwołujący choruje na progresywne choroby oczu, ale także leczony jest z powodu schorzeń kardiologicznych, co pogłębia i przyspiesza pogorszenie stanu narządu wzroku. Stwierdził, że pogorszenie ostrości wzroku oka prawego powodowane jest progresją zmętnienia soczewki w tym oku. Operacja zaćmy oka prawego mogłaby zdecydowanie poprawić komfort życia odwołującego ułatwiając mu czytanie i normalne funkcjonowanie w życiu.

Strony opinii nie kwestionowały.

W oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe, oraz na podstawie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2018, 511) i przepisów Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1110) Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Rejonowego przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, że odwołujący nie jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, jak również nie wymaga stałej pomocy i opieki osób innych w celu pełnienia ról społecznych.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Odwołujący nie spełnia ww. przesłanek. Nawet we wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności odwołujący zaznaczył, że wykonuje czynności samoobsługowe z pomocą, natomiast prowadzi gospodarstwo domowe samodzielnie i porusza się samodzielnie. Tym samym nie wskazał, aby w tych czynnościach wymagał całkowitej pomocy i opieki osób trzecich. Jak wskazał biegły Z. S. w swojej opinii problemy ze wzrokiem odwołującego spowodowane jaskrą są możliwe do skorygowania poprzez zabieg operacyjny. W wyniku tego zabiegu niewątpliwym jest, że jakość widzenia odwołującego uległaby znacznej poprawie.

W powyższych okolicznościach sprawy stwierdzić należy, że odwołujący winien być – podobnie jak ustalili to pozwany organ – zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, bowiem nie spełnia wymaganych przepisami prawa warunków do zaliczenia go do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

W oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Sąd przyznał od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 180,00 zł plus 23% podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu.

W apelacji od wyroku odwołujący H. K. zaskarżył wyrok w zakresie jego punktu 1 zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odwołujący nie wymaga stałej pomocy i opieki osób drugich w celu pełnienia ról społecznych, a co za tym idzie uznanie, że nie jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i zaskarżonej tym wyrokiem decyzji przez ustalenie znacznego stopnia niepełnosprawności względnie
- uchylenie wyroku i przekazanie sprawy wojewódzkiemu zespołowi ds. orzekania o niepełnosprawności oraz
- zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującemu w postępowaniu apelacyjnym z urzędu, które nie zostały pokryte w całości jak też w części.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że ustalenia Sądu Rejonowego są błędne. Brak zdolności widzenia w lewym oku oraz duża wada wzroku w prawym oku powodują, że odwołujący nie jest zdolny do samodzielnej egzystencji. Sąd Rejonowy powołuje się m.in. na stwierdzenie odwołującego, które zaznaczył we wniosku, że prowadzi gospodarstwo domowe samodzielnie i porusza się samodzielnie. Tymczasem od złożenia wniosku upłynęły już ponad dwa lata i sytuacja odwołującego uległa diametralnej zmianie. Odwołujący cierpi na schorzenie mające charakter progresywny i jego stan zdrowia ulega ciągłemu pogorszeniu, co potwierdziło dwoje biegłych wydających opinię wskazując równocześnie, że z powodu niepewnego rokowania oraz progresywnego charakteru schorzenia ponowna ocena niepełnosprawności będzie oczywista i konieczna. Odwołujący podniósł, że wskazywał uprzednio, że prowadzi samodzielnie gospodarstwo domowe, bo jest osobą samotną, która nie ma nikogo z czyjej pomocy mogłaby skorzystać, jest więc zmuszony mieszkać sam, nieudolnie próbując podejmować samodzielnie czynności samoobsługi. Podobnie próby samodzielnego poruszania się podejmowane przez niego z konieczności nie świadczą o jego możliwości samodzielnej egzystencji, a z pewnością znacząco narażają jego bezpieczeństwo. Dalej odwołujący wskazał, że nie może mieć znaczącego wpływu na treść wyroku stwierdzenie biegłego Z. S. jakoby problemy ze wzrokiem spowodowane jaskrą były możliwe do skorygowania przez zabieg operacyjny. Przeczy takiemu przyjęciu opinia biegłej D. Ś.. Ustalenie Sądu Rejonowego, że jakość widzenia odwołującego może ulec poprawie jest zbyt daleko idące zwłaszcza biorąc pod uwagę jak długie są zwykle okresy oczekiwania na wyznaczenie terminów tego typu zabiegów.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie przychyłając się do stanowiska Sądu I instancji.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego H. K. nie zasługuje na uwzględnienie, nie zawiera bowiem jakichkolwiek argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy.

Zaskarżone orzeczenie jest trafne i zyskuje pełną aprobatę Sądu Okręgowego.

Sąd Rejonowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej, a rozstrzygnięcie swoje również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy uznając, że nie przekracza ona granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art.233 k.p.c. i ostatecznie przyjął ją za własną.

Wskazać należy, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego sporządzonego zgodnie z wymaganiami art.328§2 k.p.c. spotyka się z pełną aprobatą sądu drugiej instancji to wystarczy,

że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że brak jest podstaw do zaliczenia odwołującego do znacznego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011r., Nr 127, poz. 721 ze zm.).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2018r. poz.511)

do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. z 2018r., poz. 2027) określa kryteria kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności poprzez naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1. niezdolność do pracy – co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;
2. konieczność sprawowania opieki – co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;
3. konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych – co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy (§ 29 rozporządzenia).

Przeprowadzone przed Sądem I instancji postępowanie dowodowe w sposób nie budzący żadnych wątpliwości wykazało, że brak jest podstaw do zaliczenia odwołującego do znacznego stopnia niepełnosprawności. Takie stanowisko zajęli wypowiadający się w sprawie biegli z zakresu okulistyki D. Ś. i Z. S.. Odwołujący jest osobą niepełnosprawną i to tylko w stopniu umiarkowanym z powodu stanu wzroku (symbol niepełnosprawności 04-O). Podkreślić należy, że ocena istnienia niepełnosprawności i jej stopnia należy do okoliczności, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych, co powoduje konieczność przeprowadzenia opinii biegłych z zakresu medycyny, którzy wiedzą taką dysponują. Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, niż wyrażone w opiniach biegłych.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd Rejonowy podzielił opinie biegłych uznając je za miarodajne w sprawie, gdyż były one rzeczowe, zostały wydane w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, na podstawie badania przedmiotowego odwołującego i z uwzględnieniem dokumentacji medycznej, zostały logicznie i przekonująco uzasadnione. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że brak było jakichkolwiek podstaw do ich kwestionowania. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że względem ostatniej wydanej w sprawie opinii Z. S. odwołujący w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji w wyznaczonym terminie nie zgłosił żadnych zarzutów, co zgodnie z nałożonym rygorem, pozwalało na przyjęcie, że opinii tej nie kwestionuje.

Odwołujący w apelacji nie przedstawił żadnych dowodów i argumentów medycznych pozwalających uznać, iż dokonana przez biegłych okulistów ocena stanu zdrowia jest rażąco błędna. Należy zauważyć, że w utrwalonej praktyce orzeczniczej sądów przyjęto, iż strona chcąc podważyć wartość dowodową opinii biegłego sądowego winna przytoczyć rzeczowe argumenty uzasadniające jej twierdzenia. Jest to związane ze szczególnym charakterem tego dowodu, albowiem biegli w odróżnieniu od świadków, czy stron nie komunikują w postępowaniu swej wiedzy i spostrzeżeń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz przy wykorzystaniu swojej wiedzy zawodowej i naukowej, czyli wiadomości specjalnych wykraczających poza zasób wiedzy przeciętnie wykształconego człowieka, sporządzają opinię w zakresie objętym tezą dowodową w celu ułatwienia oceny faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w G. z 29 października 2013r., sygn. akt III AUa 293/13 LEX nr 1415838).

Subiektywne stanowisko skarżącego o innej aniżeli przyjął Sąd wadze tego dowodu nie jest wystarczające do podważenia dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny i jako takie nie może wywołać skutku w postaci zmiany zaskarżonego wyroku, bądź jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Odnosząc się do podnoszonej przez apelującego kwestii pogorszenia stanu zdrowia, to słusznie zauważył organ rentowy w odpowiedzi na apelację, że przy orzekaniu o niepełnosprawności bierze się pod uwagę aktualny stan zdrowia w zakresie naruszenia sprawności organizmu i możliwości pełnienia ról społecznych stosownie do wieku. Taki aktualny, będący przedmiotem oceny biegłych okulistów stan zdrowia, bezspornie nie dawał podstaw do zaliczenia odwołującego do znacznego stopnia niepełnosprawności, a jedynie do stopnia umiarkowanego. Okoliczność ta jednak nie stoi na przeszkodzie, aby w sytuacji, gdy w przyszłości faktycznie do takiego pogorszenia dojdzie, odwołujący wystąpił z nowym wnioskiem o wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i w konsekwencji tego na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację odwołującego jako bezzasadną.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd orzekł na podstawie §4, §15 ust.2 i §16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2017r. poz.1798).

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Grażyna Łazowska (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia